

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy órára . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy órára . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Az utolsó obstrukció.

Az általános választói jogot megígérte a király s a nemzet ragaszkodik ehhez a királyi ígéreihez. Körmonfont rabulisztikával akárhogyan is akarja csürni, csavarni ezt az ígéretet Tisza, Khuen, vagy bárki má', a nemzet feltétlenül ragaszkodik a királyi ígéret szó szerinti szövegéhez, úgy, amint az a trónbeszédben befoglaltatik s amely az általános választói jog megadását feltétlenül szükséges és elodázhatatlan köteleltségnek jelenti ki. Semmi oka sincs a nemzetnek arra, hogy ne ragaszkodjék ennek az elodázhatatlan kérdésnek megoldásához, amelytől jövőjének biztosítását, jövő boldogulásának biztos alapokra való helyezését reméli és várja.

Az a körülmény, hogy a Khuen-kormány a királyi ígéret dacára, sőt annak ellenére és a trónbeszéd megkerülésével az elodázhatatlan köteleltség megoldása helyett a véderéreformot tűzette ki a parlament napirendjére, — egyenes kijátszása a királyi szónak és perfid megsértése a királyi ígéret szentségének. És azok az urak mégis azt hangoztatják, hogy a parlament vitájába senki se vonja bele az uralkodó személyét. Főlős lojalitásból és jól felfogott egyéni érdekből éppen ők tiltakoznak a király személyére való hivatkozás ellen, éppen ők kifogásolják a leghangosabban,

hogy a királyi ígéret nyomós érv gyanánt belevitessék annak a javaslatnak a tárgyalásiba, amelyet éppen a királyi szó kijátszása végett vetettek a parlament szőnyegére. Ez a módja az érvelésnek minden esetre kényelmes, sőt eredményes is, mert Bécsnek egy b sem kell, mint sűrű hangoztatása annak, hogy minden csak az ő nagyobb dicsőségére történik.

A parlamentben obstrukció folyik a katonai javaslatok ellen a népjogokérf. Ez a kettő a most folyó elkeseredett küzdelem mottója. Késhegyig menő harc a kormány szemérmetlen javaslatai ellen, amelyek alá akarják ásni közjogi állásunk bástyáit s melletti, hogy horribilis terhet raknak vállainkra, még szárnyaszegett jogainkból is ki akarnak bennünket fergatni. A katonai javaslatok ellén folyó küzdelem egyrészt a javaslatokban foglalt nemzetellenes intézkedések ellen folyik, másrészt a császári hatalom abszolutisztikus tendenciája ellen, azon törekvés ellen, amely a nemzet jogainak semmibevevésével a saját képzelte jogait akarja az egész vonalon érvényesíteni.

A nemzet küzd itt a császári hatalom tulkapásai ellen s míg egyrészt tiltakozik a mérhetetlen terhek szaporítása ellen, másrészt jogainak és erejének tudatában követeli, hogy a császári hatalom ne csak elismerje, hanem tisztelje

is államiságunkat, ezeréves alkotmányunkat s tanulja meg, hogy ezt büntetlenül sem kijátszani, sem felrugni nem lehet.

A küzdelem első fele tehát a magyar nemzet és a császári hatalom között folyik. Mindkettő végső erőfeszítéssel törekszik megvédeni igazát, mindkettő harcbavisszi utolsó katonáját is, mert ez az ütközet döntő csa lesz, amelyből nem lesz föltámadás.

Ha Bécs abszolutisztikus hatalma győzne, Magyarország függetlenségének reménye örök időre sirba száll. Az önálló hadsereg, az önálló gazdasági berendezkedés pompás álma örökre szertefoszlik s nemzetünk elveszti államiságának jellegét, a Bécsből kormányozott tartományok szolgai sorába süllyed. Ha azonban a nemzet győz, amint győzni is fog, akkor megtanulják Bécsben, hogy Magyarországon a monarchia egyik független államát kell tisztelniük, a független és szabad Magyarországot, amelynek jogai egyenlők az övével s amelyekről lemondani sem Bécs, sem a császár kedvéért nem hajlandó. Ezért folyik most a nagy parlamenti küzdelem s azért is fog folyni mindaddig, amíg a biztos győzelem palmaágát ki nem vivjük.

A harc második etappja a választói jog kivívása. A függetlenségi és 48-as pártnak az az álláspontja, hogy a jelen-

Sirás az éjszakában.

Irta: FARKAS EMÓD.

A villámok még fel-fellobbantak s a fekete felhők széleit tüzvörös csipkefátyollal szegték be. De a szél, amely süvöltve zúgott el a fák koronái fölött, lefujta rólok ezt a messze pirosló, csipkefátyolt és az égen szuroksötéten hajolt az átázott földre.

Koronként még távoli moraj hallatszott, — mint egy letiport óriás hörgő lihegése. A menydörgés moraja volt ez, amely villámszekerén dübörögve vágatott keresztül a felhőkön, mint egy tartalék tüzerűteg az ellenség szétvert, rohanó tömegein.

A júliusvégi nap forró tüzesőt árasztott a földre. A talaj izzott az ember lába alatt. A fonnyadt növényzett sápadtan, lekonyultan, összesülve szomjazta a felhők vizét. De hetek óta nem tünt fel az égen egy tenyérrnyi folt. — Mintha csupa nefelejts szíromból szótték volna össze a menyholt kárpitját. A nap, égett, ragyogott, akár csak egy gyémánt kupola és sugarai áttűzesített nyilvesszőkként furódtak az ember bőre alá.

A fák leperzselt levelei összezsugorodtak és nesztelenül fordultak le ágaikról. Ma is egész nap forró gőzök szálltak a levegőben. A hő-sugarak szinte égették az ember tüdejét. Délután mozdulatlan volt a levegő, az utcák pora pedig izzásig hevült. Sütött, amint az ember egyet lépett rajta. Este azonban a hegyek ormán

fekete pontok tűntek fel, amik szemlátomást nőttek, szélesedtek.

Eleinte apró, báránysüvegeknek látszottak, később már cukorsüvegeknek, aztán hegykupoknak. Oly sötétek voltak, mint a csillagatlan éjszaka. És minél jobban növekedtek annál erősebb lendülettel kezdetk hajlongani a hegyoldal erdői.

Aztán, mikor a csillagok apró csillárai kigyúltak az ég mennyezetén, a fényük pislogása reszketett, s halványabb volt, mint rendszeren. Tíz órakor már szél kerekedett, és vágatva nyargalt le a hegyekről. Sirva, nyöszörögve, sikoltva és tombolva futott végig Soóvár községén.

Az ut porát felkapta és a házak falához vágta.

Majd megrázta a fákat, hogy csakugy vonaglott a törzsük. A csillagokat pedig, mintha valami láthatatlan óriási tenyér egyszerűen lesöpörte volna az égboltjáról. Nagy, koromsötét felhők terítették reá fekete szárnyukat.

Itt-ott ólomszürke foltok ütöttek át rajtuk. Mint a kerengő sas melltoilai, olyanok voltak ezek a fehéres foltok. A szélük azonban rozsdásbarna — amiken egyszerűen csak vakító villanások lobbantak keresztül.

És a felhők egymásra rohantak, majd szétváltak, hogy Éujult erővel csapjanak össze.

Csak a háborgó tenger hullámhegyei és völgyei hasonlítanak ehhez. A felhők végre egymásba kapcsolódtak és dörgő csattanás hallat-

szott. A villám fehéren izzó tüze hasított keresztül a nagy, tevehátú felhők piramisán. És egyszerre csak a szél harsogó zúgását, mint gyeafekesírást a trombitaharsogás, ezerszeresen tulkiáltotta a menydörgés. Ha ágyuk vágattak volna át, egy rozoga fahidon, az is csak halk szellősóhajítás lett volna az ég fölségesen félelmes zengéséhez. Az ablakrámak csörögtek, az üvegek rezegtek, s mikor egy-egy hosszú, vakító fénycsik lobbant fel az égen, utána oly erővel zengett a menydörgés, hogy a házak is belérengtek. És hirtelen hosszú, széles pászmákban verődött le az esővíz.

A villámok mind sűrűben cikáztak s hosszú, lángoló sörényük szemképráztató világossággal borzolta fel a felhők gyászszegélyét. Most már csattanás csattanást ért, az ég olyan volt, mint egy tengeri csata az éjszakában. — Tűzszlopok, villámló fénycsikok és egy elszakadt üstökös csóvájához hasonló lánguszályok égtek, viharzottak a csatázó égbolton. Mintha lobogó fátylakat téptak volna a villámok vagy ezernyi égő fátylát dobáltak volna a komor felhők közé, azok zúgva, sísteregve, morajló hörgéssel hányták ki a vizet s a szikkadt földön pár pillanat múlva sebes sodru erek alakultak, amik falevelet, zsindelet és cserépdarabokat, néhány perccel később pedig már követeket, kitépelt vad indákat forgyattak tajtékos habjaik között.

Ha a villámok lobogása megszűnt, pokoli sötétség volt s csak az eső kábitó zuhogása hallatszott.

legi parlamentnek minden más kérdést, félretéve első sorban az általános, titkos és egyenlő választói jogot kell megteremtene. Sőt ennek a parlamentnek más kérdés megoldásához nem is szabadna fognia, mert egyedül erre kapott megbízást a királytól s ennek hangoztatásáért adta meg neki a nemzet a többséget.

Az általános választói jog megteremtése a függetlenségi párt szemében az alkotmányos továbbfejlődés alapfeltétele s a népnek az alkotmányosság sáncaiba való belevonása a modern parlamentáris hadadás sine qua nonja. Ezt pedig mindent hajlandó feláldozni, de enélkül nem.

A képviselőház ülése.

A rendőri brutalitások a Házban. — Polónyi Géza itt van. — Gromon Dezső szerepe.

A Ház folyosóján egyébről sem beszélnek, mint a vasárnapi népgyűlésen történt rendőri brutalitásokról. Lovászy Márton sürgős interpellációt jelentett be, melyet ma délután két órakor fog intézni Khuenhez, akit Boda Dezső még a tegnapi nap folyamán »informált».

Szenzációja is volt a Háznak. Polónyi Géza megérkezett szabadságáról. Az ellenzék éljenzéssel fogadta, Justh Gyula tüntető kézfogással üdvözölte. A Ház képe egyébként a megszokottan unalmas. Szavaznak. Felháborodást keltett, hogy Okolicsányi László, a kitéssékelt Kosuth-párti képviselő feliratkozott a katonai javaslatok mellett.

A kormánypart már tenni szeretne valamit. Különösen Gromon Dezső lázít, hogy ne tőrjék az ellenzék obstrukcióját. Az ellenzék csak mosolylyal fogadja Gromon Dezső akcióját, a ki ezzel akarja régi adósságát a kormánypartnak lefizetni:

Részletes tudósításunk a következő:
Kabos Ferenc alelnök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést.

Nitelsítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Egy rendreutásról.

Polónyi Dezső a házszabályokhoz kér szót.

Szeman József csendőr Pievera András társával épp akkor indult haza a járőrszolgálatból az eperjesi őrsre. Fegyverük csövét lefelé fordították s gyors menetben igyekeztek fedél alá jutni.

Az országutakon már egész patakok folytak s térdig lubickoltak a vízben. Egy-egy villám csattanása olyan világot vetett az országútra, mint mikor két sor ház lángban áll, és a tűzoszlopok a szétlő hajtva egymásba futnak, összecsokolóznak, aztán haragos sziszegéssel harapdálva egymást, hirtelen szétválnak és lelohadnak.

— Borzasztó égháboru! — szólalt meg Szeman járőrzvezető, tollas kalapjának karimáját letérve.

— Itéletidő! — felelte a másik s lerázta kalapjáról az esővizet.

— Te nem ismered még ezt a vidéket; ha itt felhőszakadás van, biztos az árvíz; — mondta Szeman csendőr.

— Tudom. A hegyekről egyszerre rohan le a nagy víztömeg s magával ránt mindent, amit az útjában talál.

Most ismét borzasztó csattanás hallatszott. Ha az orkán egy egész erdőt derékon roppantott volna ketté, csak annak lehetett volna ilyen menydörgő hangja.

A fekete levegőn tűzvonalak cikkáztak keresztül, — mintha egy egész dandár egyszerre adott volna sortűzet.

A két csendőr megrendülve állott meg.

A villám néhány lépésnyire csapott le mel-

Gróf Batthyány Tivadart a pénteki ülésen tett azon nyilatkozata miatt, hogy ... a miniszterelnök rabulisztikája... rendreutásította az elnök. Ezt a kifejezést állandóan használták, soha elnöki megintést nem vont maga után. A rabulizmus az ókorban filozófiai rendszer volt. Amelyet a szofisták állandóan használtak. Behatóan foglalkozik ennek történelmi multjával. Kimutatja, hogy az elnök nem alkalmazta helyesen a házszabályt. (Helyestés.)

Elnök hivatkozik arra, hogy az elnöki rendreutásítással nem lehet vitatkozni.

Polónyi Géza: A szónokok! (Zaj.)

Elnök: A kifejezések lehetnek sértők, ha a szavak maguk nem is sértők. Kéri, hogy a pártok harcában ne használjanak sértő kifejezéseket.

Polónyi Dezső röviden helyreigazítja félreértett szavait és újból konstatálja, hogy sértés nem történt. (Ugy van!)

Névszerinti szavazások.

Elnök jelenti, hogy Hammersberg László, Kobek Kornél, Preszly Elemér, és Tüdös János kértek ma szabadságot.

Jaczkó Pál kéri, hogy a kérdések egyenkint tétessenek fel.

Elnök így intézkedik és konstatálja, hogy minden esetben névszerinti szavazást és annak holnapra halasztását kéri. Jelenti, hogy Lovászy Mártonnak engedélyt adott a tegnapi rendőri brutalitások ügyében sürgős interpellációra.

Bornemissza Lajos, a I. bírálóbizottság előadója jelentést tesz Hegedüs Loránt végleges igazolásáról.

Elnök: Következik a napirend szerint a névszerinti szavazás gróf Eszterházy Mihály szabadságkérése felett. Előbb szünetet ad.

Szünet után a szavazás megtörténik. Gróf Eszterházy szabadságkérvevényét 11 szóval 17 ellenében elvetik.

Utána következik a névszerinti szavazás.

**Mindeféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

lettük s perzselően forró szele elkábitotta — őket.

Egy utszéli fa sudarát érte a villám, és szilánkká forgácsolta. A két csendőr gyorsított menetben folytatta útját. Éjjel egy órakor értek a laktanyába.

Ruhájuk facsaró víz volt. Le akartak szerelni. De az őrsparancsnok sietett eléjük.

— Félórát pihennek és aztán indulnak Sóvárra. Ép most kaptam a hirt, hogy ott árvíz veszedelem van.

A két csendőr holtra volt fáradva. Éhesek és szomjasok voltak. De a kötelesség elnémitott bennük minden zugalódást.

Meg se várták a félórát. Azonnal átöltöztek, és indultak. A vasuti állomás közelében levő hidnál több eperjesi rendőrrel és Göttlicher Hugó főmolnárral találkoztak.

A főmolnár kétségbeesetten tördelte a kezét.

— Istenem, Istenem, feleségem és öt kis gyermekem!...

— Mi történt velük? — kérdezte Szeman csendőr.

— Bent rekedtek a malom melletti házban és senki se mer megmentésükre menni.

— Annyira ellepte már a víz?

— Másfél méter magasán hullámszik az ár körülötte.

— Meg fogjuk menteni! — szolt büszke önérrettel Szeman csendőr.

Sietve haladtak a szornyogó sárban. JEgy

A választójogért.

A főváros gyűlése. — Tüntető séta. — Sebesültek a Rákóczi-úton. — A brutális rendrrege — Inzultálják Justhot.

Vasárnap délután tartották meg a főváros impozáns népgyűlését.

A független érzésű polgárok és a szociáldemokraták együttes tiltakozása volt ez a katonai javaslatok ellen és követelése a választói reformnak.

A népgyűlés.

A Tattersall fedett csarnoka szorongásig megtelt. A tömeg nagyrészt szociálista munkásokból állott, igen nagy számban volt képviselve a főváros és a környék függetlenségi érzelmű polgársága is.

A rendőrség nagy előkészületeket tett, mert már napok óta beszéltek, hogy a munkásság ma tüntetésre készül. Az összes kerületi kapitányságokon nagy lovas és gyalogos készenlétek voltak s az utvonalon mentén a házak udvarán is mindenütt rendőrcsapatok voltak elhelyezve.

A Tattersallban Bónis István kapitány ügyelt fel nagy segédlettel a rendre.

Pontban négy órakor automobilon érkezett meg a gyűlésre Justh Gyula, gróf Batthyány Tivadar, Justh János, Barabás Béla és Lovászy Márton országgyűlési képviselők társaságában. Lelkes ováció fogadta őket, mely akkor sem akart megszűnni, mikor Justh és kísérete felmentek az elnöki emelvényre s Buchinger Manó szólásra emelkedett, hogy javaslatot tegyen az elnök személyére nézve. Batthyány Tivadar grótot ajánlotta elnöknek s indítványát a gyűlés el is fogadta.

Batthyány elfoglalta az elnöki széket, s hosszabb beszédet tartott, melyben a többi közt a következőket mondotta:

— Magyarország jövőendő gazdasági függetlensége csak úgy teremthető meg, ha a nép széles rétegei, a milliók bekerülnek a törvényhozásba. Ezért kell minden energiánkkal — minden eszközzel az általános, titkos választójogot kivivnunk.

Justh Gyula beszéde.

Zugó helyeslés követte Batthyány Tivadar gróf beszédét. A következő szónok Justh Gyula volt.

— A parlamentben — mondta — ezidőszerint a hajuknál előráncigált katonai javaslatokat tárgyalják. A kormány és a visszaélé-

városi rendőr lámpát vitt elől, A gyertya pislogva égett s halovány, reszkető sugáryalábokat hintett a vastag iszapra, amely csaknem térdig belepte az utat. Az égen már széthasadtak a nagy viharfelhők s a hold aranyárlója kibukkant a sötét foszlányok közül. A menybolt alsó peremén olykor még sárga tűzcsikok sziporkáztak, elgyöngült villámok utolsó lobbanásai. Az eső már elállt, de ha a szél megmozdította a fákat, a lombokról kövér cseppek szakadtak kísérteties kopogással.

A csendőrök csakhamar fennállottak a dombon, amelynek tövében agyagszínű szennyes áradat kavargott.

A patak zsilipjét beiszapolta a hegyekről lerohant víztömeg, amely fákat, köveket sodort magával. A patak vize megállt és hatalmas tóvá lett, amely percről percre emelkedett.

A főmolnár a zivatar kitörésekor a malomban volt s az ár olyan hihetetlen gyorsasággal kerítette körül a házat, hogy nem mehetett családja megmentésére. Eperjesre rohant, segítségért, mert senki se vállalkozott rá, hogy az árvizen keresztül gázoljon.

A ház padlásáról bágyadt világosság szűrődött ki.

Az ablakokat már ellepte a víz és zuhogva tódult a szobába. A molnárné öt kis gyermekét vel a padlásra menekült. A halvány fény az üveges lámpából verődött ki, amit az anya vitt magával.

Szeman csendőr csak a ház tetejének körvonalait látta. A felhőket megint egymáshoz

egész sorozatával összetoborzott többség expressz akarja zállítani az országgyűlket — a népet békóba verő katonai követeléseket. Ezt azonban nem akarja túrni az önértéses a győzelmében biztos, az igazságáért harcoló ellenzék, amely minden erejével, minden lehető eszközzel küzd, hogy az országot végső pusztulástól megmentse. A mai állapotok segítsége az általános választójogban rejlik. A parlamentnek az a feladata, hogy a trónbeszédben megígért választói reformot megalkossa. A megkezdett komoly harcot habozás nélkül — semmitől vissza nem rettenve, folytatnunk kell, a parlamenten kívül és belül egyaránt. (Zajos éljenzés.) ZKötelez erre nemzetünk jövője, amelyet az erkölcsi vegromlástól meg kell mentenünk. — (Élénk helyeslés.) Meg kell akadályoznunk a véderőjavaslatnak törvényerőre emelkedését, hogy odavezethessük a nemzetet a demokratikus haladás ösvényére és ha ez sikerül — és ennek sikerülni kell — (kitörő éljenzés és taps) akkor még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez száz ezrek ajakán.

Percekig tartó és megújuló tapsvihár éljenzés követte Just Gyula rendkívül hatásos beszédét és e lelkesedés, amelyet szava kiváltott, impozáns, hatamas ovációban jutott kifejezésre.

A többi szónok.

Ezutá a magyarországi szociáldemokrata párt nevében Bokányi Dezső mondott rendkívül nagy tetszéssel fogadott gyűjtő hatású beszédet, amelyet feszült figyelemmel hallgattak, helyenként pedig az éljenzés és tapsvihár alig akart véget érni.

Bokányi Dezső előbb Tisza István gróf minapi beszédével foglalkozott, majd a katonai követelések céltalan voltát vitatta.

Barabás Béla, dr Krejtsi Rezs, Fogarassy István, Lénárth István, Horovitz Jenő és Bedy-Schwimmer Róza beszéltek még igen nagy és lelkes hatással.

Végül határozat javaslatot fogadtak el, — mely szerint a nagygyűlés helyesléssel fogadja a függetlenségi és 48-as pártnak magatartását és követeli hogy a kormány a katonai javaslatoknak a napirendről való levételével haladéknélkül terjessze be az általános, titkos és egyenlő választójog javaslatát. A nagygyűlés felhívja a választójog valamennyi parlamenti hívét, hogy annak érdekében a legerélyesebb akciót fejtse ki, a polgárságot és munkásságot pedig, hogy mindent megtegyenek annak idején, hogy az ország igazi közvéleménye a választójogi reform elsőbbőségét követeli, annál is inkább, mert a nagygyűlés megvan győződve hogy csak a nép parlament terelheti az orszá-

got a fejlődésnek arra az útjára, amelyen egyrészt a népjólét követelménye i érvényesülhetnek. Kimondja a népgyűlés, hogy ezen határozatát kérvényileg juttatja a képviselőházhoz. (Zajos éljenzés.)

A határozati javaslatot a népgyűlés egyhangu lelkesedéssel elfogadta.

A brutális rendőrség.

Lassan vonult ki a Tattersall csarnokából a tömeg, mikor valaki elkiáltotta magát:

— Menjünk a Rákóczi-utra.

A következő pillanatban száz torok ismételte:

— A Rákóczi-utra! A Rákóczi-utra!

Hömpölyögve, lassan egy tömegben megindultak az emberek a Külsőkerepesi-uton át a város felé.

A detektívek nyomban telefonhoz siettek és jelentették a dolgot a főkapitányságnak. ahonnét Markovits Ince rendőrtanácsos intézkedett, hogy a kerületi kapitányságokon levő készenlétek nyomban vonuljanak ki a Rákóczi-utra és oszlassák szét a tünetőket.

A hetedik kerületi kapitányságról Peregriny Sándor rendőrtanácsos és Wolkenberg Gyula felügyelő egy szakasz rendőrrel kivonultak a Népszínház elé, ahova a mosonyi-utcai lakatnyából vágatva érkezett meg Pausi Emil felügyelő egy szakasz lovasrendőrrel.

— Időközben a tömeg, melyben ötezernél ember volt, a Baross-térre ért. Itt Katona Rezső rendőrfogalmazó, aki 8 gyalogos és két lovasrendőrrel állott a téren, odalépett a menes elé:

— A törvény nevében felszólítom az urakat, hogy oszlojanak szét!

Hatalmas kiáltozás volt rá a válasz.

— Eljen az általános választói jog!

— Figyelmeztetem, hogy erőszakkal fogják önöket szétszórni.

Feleletként orkányszerűen zúgott fel a Marsseillaise, a tömeg egy pillanat alatt elsöpörte a néhány száz rendőrt s az uttestet egész szélességében elfoglalva, vonult a Rákóczi-utra.

A Népszínházról ezalatt már felvonult a rendőrség az Aggteleki-utcaig. Itt Peregriny tanácsos kiadta a rendeletet.

— Elállani az utat!

A rendőrök rajvonásban elállták egész szélességében a Rákóczi-utat. Peregriny tanácsos pedig odaállott eléjük s dörgő hangon kiáltotta a tüntetők felé:

— Tessék szétszórni!

Falakat rengető ordítózás volt a válasz:

— Abcuk a rendőrség! Hóhérok!

— Boda-huszárok! Gyilkosok!

Erre Peregriny tanácsos kiadta a renkeletet:

A padlásfeljáró a pitvarban volt. A csendőr megragadta a létrát s néhány ugrással fent volt a padlásán.

— Gyermekeim! — kiáltotta — ne féljétek!

Megváltás rezgett a hangjában. A molnárné és öt kis aprósága hozzá futottak. A nagyobbak kiátkarolták a lábát és könyörögve kérték, hogy mentse meg őket.

A csendőr gyöngéden simogatta a kis arccskákat, megfogta remegő kezüket s bátorította őket.

— Megmentünk titeket, édes kicsikéim, csak ne sirjatok.

Azzal ölébe kapta a két legkisebbet és levitte a létrán.

Az erős, kőből épült gőzmalom csak husz lépésre volt a molnárlaktól. Szeman csendőr ide vitte át a két gyermeket, a másik hármat pedig a rendőrök hozták magukkal. Utoljára maradt a remegő anya. Az izmos csendőr vállára emelte s úgy hozta át a malomba.

Az asszony hálálkódva borult a lába elé. — Az én jó Istenem áldja meg a csendőr urat, ahol csak egyet lép.

Szeman felemelte a molnárnét.

— Asszonyom, amit tettem, azért nem jár köszönet. A csendőrnek szent kötelessége, hogy segítsen azokon, akik veszedelemben jutottak. És én tehát csak azt tettem, amit kötelességem parancsolt.

— Oszlatni!

A lovasrendőrök bevágtattak a tömegbe, amely futásnak eredt. Rettenetes kavarodás keletkezett. Az éppen arra haladó 802. számú villamos kocsiról Weisz Jenő fodrászsegéd lekiáltott a tömegre:

— Verjétek agyon a rendőröket!

Erre a kocsit megállították, Weisz leszedték róla és bevitték a IV. kerületi kapitányságra.

Ekkor a rendőrök kardot rántottak s úgy kergették a szitkozódó, lármázó tömeget részben a Szövetség-, részben az Aggteleki-utca-ba. Még három véreslovasattak volt, amíg sikerült a tüntetőket teljesen szétszórni. Weisz ellen a hetedik kerületi kapitányságon hatóság ellen való erőszak miatt indították meg a vizsgálatot.

Sebesültek az utcán.

A rendőrkard megint becsülettel dolgozott. Pár pillanat alatt kialakult a budapesti rendőrbatalítás megszokott képe. Mindenkit megvertek, aki utba akadt, azt is, akinek fogalma sem volt arról, hogy itten tüntetnek. Sok véres sérülés történt, de a sérültek nem jelentkeztek, nehogy újabb rendőri beavatkozásban legyen részük és így a mentőknek — mint a rendőri sajtóiroda jelenti — ez alkalommal dolguk nem akadt. A sebesültek a poliklinikán költették be sérüléseiket. A rendőrök közül Régi Károly ellenőrt egy kődobás a fején sebezte mmeg. Fehér Péter, Griebner Géza, Sente József, Benedek Sándor, és Gombos István rendőrök botütésektől sérültek meg.

Justh Gyulát is inzultálták.

A tömeggel együtt gyalog jött be a Tattersalból Justh Gyula és vele Farkasházy Zsigmond volt képviselő; mikor a tömeg a rendőrök elől futásnak eredt, Justh és Farkasházy megálltak. Nehány rendőr lökdösní kezdte őket, mire egy tisztviselő odaugrott és rájuk kiáltott:

— Ne bántsák a kegyelmes urat!

A rendőrök odébb mentek. Justh pedig odakiáltotta a tisztviselőnek:

— Ezt még megkeserülök!

A szétvert tüntetők közül mintegy kétszázan elmentek a Justh-párt klubja elé, itt a rendőrség már csak pálcával és ököllel dolgozott, a kard használatát megtiltotta akkor már a megrettent főkapitány betiltotta.

A rendőrbatalítások miatt a képviselőház mai ülésén délután két órakor Lovászy Márton interpellálni fog.

Reng a föld Kecskemét alatt.

Vasárnap délután három órakor, éjjel tizennyolc és háromnegyed kettőkor gyenge föld rengés volt, morajtól kísérvé. Julius 8-ától eddig összesen ötvennyolc utórengést észleltek.

A reggeli vonatokkal 300 napszámos érkezett Csongrádról és az ország különböző vidékeiről sok kőmíves jött. Elszállás után munkába állanak.

A vasárnap ideérkezett kőmívesmunkásokból ma ismét 2500 kőmívesmunkás áll munkába. A napszámosokban, bár ezernél több idegen napszámos dolgozik, még mindig hiány mutatkozik és emiatt napi négy korona díj mellett alig kapni embert, ami megdrágítja az építkezés költségeit. A drágaságot nemcsak a rettenetes szárazság, hanem a sok itt tartózkodó ellátása is emeli.

Vasárnap a következő adományok érkeztek: a Magyar Jelzalog és Hitelbank 500 korona, a Czeglédi Takarékpénztár 250 K, Salamon Jakab és társa Budapest 500 K, Félégyháza város 500 K, Kaposvár város 500 K, a Budapesti I. és II. ker. takarékpénztár 350 K, gróf Almássy Dénes 100 K, Léva város 200 K, Beregszász lakosságának gyűjtése 200 K, Nyirbátor község 200 K, ifj. Pércsi Pepi zenekara Békéscsaba 100, báró Orczy László Seckendorf Sarolta 40 K, báró Orczy László 40 K.

verte a szél, a hold eltűnt s vak sötétség leple borult a vidékre. A csendőr egy pillanatig gondolkozott. A víz még egyre rohant a hegyekről. Harsogó zuhogásán azonban keresztül tört a gyermekek jajgató sírása.

Öt gyermek kétségbe esett zokogása hallatszott a padlásról. A csendőröknek szívébe marolt ez a fájdalom, fuldokló sírás. A szelelő lyukon pedig az édes anya kiáltozott segítségért. Bágyadtan, reketten és halálfélelem hörgött a hangjában.

Szeman csendőr nem habozott többé. — Fegyverzetét átadta társának s felszólította,

— Mi is megyünk — szolt a két eperjesi vízbe.

hogy világítson neki. — Aztán belegázolt a rendőr.

Aztán az egyik Szeman csendőr kabátjába, a másik társa bluzába fogózott. A csendőr elszántan, halálmegvetéssel gázolta a vizet.

— Füleljenek, s a szemük nyitva legyen, hogy valami fatörzs el ne sodorjon bennünket. — Figyelmeztette a rendőröket.

Már mellig, aztán hónaljig gázoltak a vízben. Az ár minduntalan megbillentette őket, s ugyancsak meg kellett venniök a lábukat, — hogy el ne kapja őket a víz sodra.

A molnárné segítségkiáltása egyre halkult, torka berekedt s a félelem és izgalom csak tagolatlan hörgésekben szakadt ki melléből. A gyermekek sírása is tompult, de annál jobban hasogatta a csendőr szívét.

Egy negyedóra múlva mindhárman elérték a házat.

A piac-utcai régi nagy hid maradványai.

Régi krónikákból és szájhagyomány után tudjuk, hogy a debreceni nagy piacon, a mai Piac-utcán, a Kossuth-utca elejétől a nagytemplomig egy nagy fahíd vonult végig.

Kellett ez a rettentő sárok miatt. Mert akkor vagy öt méterrel lentebb esett talán minden utca. Azóta töltötték fel. A sokszoros töltés végre eltemette a fahidat.

Most, midőn a csatornázás miatt a Piac-utcán is mélyre kellett ásni, szépen napfényre kerültek a régi hid farészei.

Roppant testes, óriási tölgyfagerendák azok a Piac-utca gyalogjárója mellett végigfektetve úgy festenek, mint valami mammut-telemek.

Az utóbbi napokban elhordták a régi kőre tiszteletreméltó maradványait. Hogy hova tették őket: nem tudni. Kérdezősködtünk a csatornázási vállalat egyik mérnökétől, aki azt mondja, hogy valószínűleg magánmükedvelők vitték el, mert ők nem adták senkinek sem.

Kár, hogy Zoltai Lajos, a muzeum agilis öre szabadságon van, mert ő bizonyára megmentett volna egy-két darabot s elhelyezte volna a muzeum udvarán, mint ahogy elhelyezett egy régi bodon-kutat.

Meg kell jegyeznünk, hogy ezeken a gerendákon a rothadásnak vagy korhadásnak — nyoma sincs, sőt keményebbek, mint a friss fák.

A városi tanács elérkehetne belőlük egy pár darabot.

SZINHÁZ.

A debreczeni színház új főrendezője. Kassay Károly, aki közel 15 évig volt a kolozsvári nemzeti színház tagja s akit Zilahy ösztönözve a debreczeni színházhoz szerződött, most bucsuzott a nagyvárad közönségétől. A N. N. a bucsuzásról így emlékezik meg:

Kassay Károly és Bihari Böske bucsuzott a Tatarjárásban. Egyike elevenült fel azoknak a szép estéknek, amik a legelevenebb szezonban hangulattal folytak le Kassay Károly, a társulat régi, kipróbált erője, most eltávozik Nagyváradról, — hisszük, hogy csak egy idényre. Erős, intelligens színész fej, aki derekasan oldotta meg a legnehezebb művészi és rendezői feladatokat. Ötletessége, friss játékkedve, biztos fölénye, amivel alakításait színpadra vitte, a legszebb, legbecsültebb sikereket eredményezték. Egész sor jeles Kassay-szerepre élvezettel emlékezik vissza a nagyvárad színházi habitué. Tegnap este Lörentheyt játszotta; zajosan ünnepezték és a tetszés legértékesebb jeleivel halmozták el. Hatalmas babérkoszorút egy finom mivű órárt, ezüst sétatálcát és — bussines is bussines — szép összeg bankót kapott tisztelőitől ajándékba.

Öngyilkos fiatalember.

Sziven lőtte magát.

Tegnap az esti órákban feltűnést keltő öngyilkosság történt a Török Bálint-utcán. Egy fiatal, kereskedelmi iskolai tanuló oltotta ki egyetlen revolverlövessel az életét.

Az öngyilkos Veres József 17 éves ifju, aki a debreceni felsőkereskedelmi iskolába járt. — Szülei lakott a Török Bálint-utca 20. szám alatti házban.

Veres József a júniusban megtartott vizsgán elbukott, de ezt a malőrjét titkolta szülei

előtt, midőn ezek több ízben kérték tőle, hogy mutassa fel bizonyítványát, mindig kitérő választ adott.

A vizsga óta így telt el egy hónap. Egy ideig nem esett több szó a vizsgáról és a bizonyítványról.

A napokban Veres József anyja ismét kérdést intézett hozzá a titkolt dolgokat illetően, mire a fiu, hogy végre mondja valnamit, a bizonyítványra vonatkozólag, kijelentette, hogy az egy barátjánál van, de majd el fogja hozni, — Napok teltek el azóta, de a bizonyítványt nem mutatta elő.

Tegnap a szülek kérték a fiukat, hogy nevezze meg a barátját, majd elkériák a bizonyítványt tőle. A sarokba szorított kereskedelmista ekkor mondott egy nevet s azt állította, hogy az illető a vaggongyárban dolgozik.

Veressék egy másik fiukat küldték ki a vaggongyárba tegnap délután. Veres József látta most már, hogy bukását megtudják, elhatározta, hogy öngyilkos lesz.

Este úgy 7 és 8 óra között egy 9 milliméteres kaliberű revolverből golyót lőtt a szívébe.

A lövés oly precíz volt, hogy a szerencsétlen ifjut menten megölte. A durranásra odarohantak szülei, de már alig volt benne élet. A szülek Josa Ödön dr-t hívták az öngyilkoshoz, azonban már nem segíthetett rajta, mert időközben meghalt.

A szomszédok telefonáltak a mentőknek, akiknek azonban dolguk nem akadt a boldogtalan fiatalember körül.

Érdekes, hogy Veres József készült erre a tragédiára, mert a napokban megkérte a házban lakó Éházmestert, hogy vegyen neki 5 koréonáért egy revolvért. A házmester azonban nem teljesítette kérését. Eügy látszik, hogy Veres József maga vette a gyilkos szerszámot, mellyel öngyilkos lett.

A szerencsétlen szülek iránt a részvet nagy.

Kabát nélkül.

A nőket már megszoktuk az ő könnyű, lebbentő és kényelmes bluzingukban látni, míg a férfiak még a legmelegebb időben sem szünek meg nehéz kabátot viselni, melyben végigszendvedik a nyári hőség kinjait. Eddig még nem volt a férfiaknak bátorságuk arra, hogy az utcán kabát nélkül jelenjenek meg. Érzik, hogy ezzel az illem ellen véténének és martírságra itélik önmagukat, hogy ne kövessenek el olyasmit, ami a nőket esetleg megbotránkozthatná, ámbár látszólag nincsen elfogadható ok arra nézve, hogy miért ne járhatnának a férfiak kabát nélkül, mikor azt a nők is megteszik.

A múlt évi, csaknem elviselhetetlen nyári hőség Newyorkban a mi nézőpontunkból szinte elképzelhetetlen újítást eredményezett. A praktikus amerikaiak akképen gondolkodtak, hogy ha a nők a testhez simuló ingekkel körvonalozhatják formáikat és viselhetnek olyan vékony szövötteket, amelyeken a test színe is átlátszik, a férfiak sem véténének az etikett ellen, ha a legmelegebb nyári hónapokban kabát nélkül járnak. Ez falun már nálunk is divatban van, de a városban még nincs megengedve. A déli égöv alatt a férfiak könnyű pamut- és vászonruhában járnak, míg a mi éghajlatunk alatt, hol nyáron nem ritkán tropikus hőség uralkodik, kénytelenek megmaradni a gyapjuöltözettel, a kemény inggallérral és a keményített ingnél. Az amerikaiak már tavaly viselték a kabát-inget, mely új ruhadarab odaát nagy tetszést keltett és gyors elterjedést nyert.

Szaklapok és napilapok egyaránt az amerikai veleszületett eréllyel, lelekesedéssel és a szokásos tulzással karolták fel az új divatot, irásban, képből, sőt versben is magasztalták annak előnyeit, hogy csakhamar sikerült a nagy-

közönség érdeklődését felkelteni. Rövid idő alatt számtalan új forma látott napvilágot. A többség a nőknél használatban levő és Amerikában különösen kedvelt «ingblouse» felé hajlott, de voltak olyanok is, kik a matrözviseletet (nadrág és trikóing) ajánlották, míg azok, kik némi változtatással a kedvelt «Pyjama» szabásu mreggeli pongyola öltözöket utcai ruhául szemelték ki, kisebbségben maradtak. Ezen égető kérdést több vállalkozó szellemű fehérnemű gyáros azzal vélte legcélszerűbben megoldani, hogy azonnal hozzálátott a férfi-ingblous gyártásához és forgalomba hozásához. Hogy ez a speciális amerikai viselet mennyire fog alkalmasnak bizonyulni, az még nyílt kérdés, amelyre csak a gyakorlat és a nagy közönség adhatja meg a választ. Mi részünkről nem tartjuk életrevalónak e divatot és nem tétélezhetjük föl, hogy az nálunk valaha meghonosul. Az amerikaiak immár régen önálló, saját céljaiknak megfelelő irányt követnek nyári ruházatukban. Bár ilyenkor, mikor teljes mértékben a kényelemnek élnek sokan, mi sem hódolunk rabszolgamódra az az angol divatnak, sajátos társadalmunk jó szokásaival össze nem egyeztethető, hogy az utcán és a társaságban ingujjban jelenjünk meg. Egészen másképp áll a dolog Amerikában. Ott már régen szokásban van az, hogy bankokban vagy nyilvános hivatalokban ingujjban dolgoznak az urak. Sőt vannak olyanok is, akik nyára napokon kabát nélkül indulnak el hazulról a városba, sőt napközben üzleti utakat is így végzik. Amerikai szokás továbbá, hogy a látogatóba jövő férfivendégeknek a kabátlevetésre való felszólítással nyújtja a házigazda az első «frissítőt».

Mindez azonban abban leli némi létjogosultságát, hogy az Egyesült Államokban jóval melegebb az éghajlat, mint nálunk. Az amerikai el is van látva saját klímájának megfelelő szövetekből készült s a helyi divat szerint szabott könnyű ruhákkal, mi ismét arra a következtetésre vezet, hogy a kabát nélküli viselet ott is csak irott malaszt fog maradni.

A korrekt viselet kedvelőinek tehát nem kell félni attól, hogy a férfiingbluz nálunk divatba jön, ettől megóv bennünket uri közönségünk immár kiefjeltt finom izlése.

Turistahalál.

Lezuhant a Tátrában.

A troppai kerületi tornaversenyéről nagyobb számu turista társaság rándult a Magas Tátrába. A turisták közül Deim Ferenc (St.-Pölten); Obervalder György (St.-Pölten), Mayer Károly (St.-Pölten), Buchtel Alfréd (Bécs) és Ertl Adolf tanító (St.-Pölten) több napi hegyi tura után tegnap a Téry menházból kiindulva, vezető nélkül a Jégvölgyi csucstól mászták meg.

Visszafelé a Téry-horhoson át a Zöld-tavi Frigyes menedékházhoz igyekeztek. A Téry-horhoson lefelé, a Papiusz-völgy felé egy jégmezőn haladtak keresztül, amelyen Ertl Adolf, mint első, lépcsőket vájt jégcsákányával.

Munkája közben hirtelen elcsuszott és lezuhant. Ertl a meredek jégmezőn mintegy 100 métert zuhant le s zuhanás közben több ízben a sziklához verődött. Társai azonnal a Frigyes menházhoz siettek segítségért, hol Franz János vezetővel több más turista csatlakozott hozzájuk a lezuhant turista kiemelésére. Ertl Adolfot még életben találták, de eszméletlen állapotban, súlyos zuzódásokkal és koponyatöréssel. Nagy ügygyel-bajjal köteleken leeresztették a meredek hegyoldalról a Papiusz-völgybe s onnét hordágyon a Frigyes-menházba szállították, — azonban utközben meghalt.

A szerencsétlenség hírére este hét órakor Tátrafüredről mentőexpedíció indult ki a szerencsétlenség színhelyére, mely expedícióhoz Matlárházán az ottani fürdőorvos, dr Strelinger is csatlakozott. Az expedíció éjjel 1 óra-

kor érkezett a Zöld-tavi menházhoz, hol Ertl Adolfot már halva találták. A szerencsétlenül járt turistát ma reggel Késmárkra szállították, honnét St.-Pöltenbe szállítják.

A szerencsétlenül járt Ertl s társai mind gyakorlott turisták voltak, akik az Alpeseben nehéz turákat is végeztek már. A szerencsétlenség oka valószínűleg abban az elővigyázatlanságban keresendő, hogy a lezuhant Ertl nem volt kötéllal társaihoz kötve.

Megmentett gyermek.

Az almádi ünnep.

A Balaton egyik gyönyörű fűrdőtelepén, a hájos és festői Almádiában, vasárnap országra szóló díszszel avatták fel egy szerény és egyszerű épületet, mellyel jobb hasznára válik a magyarságnak, mint a harci zajban és görög-tüzes fény mellett üléselő parlament. Balaton-Almádiában egy lyaktív-miniszter, sok képviselő s egész csapat lelkes és jó ember részvételével avatták fel az új gyermekszanatoriumot, melynek az lesz a hivatása, hogy a társadalom szegény és ártatlan proletárjaiból dolgos, jóvaló és becsületes embereket neveljen.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatási miniszter a kormányzata alatt álló «Országos Gyermekszanatorium Egyesülettel» amelynek a szenvedő, névtelen gyermekek itápolása a feladata, gyermekszanatoriumot épített Balaton-Almádiában. Vasárnap délben avatták fel a miniszter és a társadalom számos kitűnőségének jelenlétében a sanatoriumot. A reggeli gyorsvonat két külön kocsija vitte a vendégeket a Balaton mellé. A miniszter kíséretében voltak többek között: Marx elnökgazdátó, Bosnyák Zoltán belügyi miniszteri tanácsos, Adler-Rácz István földmívelésügyi miniszteri tanácsos, Balázs Béla pénzügyi tanácsos, dr Szűcs Lajos, dr Fáy Aladár közegészségügyi főfelügyelő, Ruffy Pál miniszteri tanácsos, Bókay János egyetemi tanár, Vallon Dezső közigazgatási bíró, Kozma Andor, Gratz Gusztáv, Edvi-Ilés Károly, Hertelendy Ferenc főrendiházi tag és mások.

Óváry Ferencz dr, országgyűlési képviselő a Balaton Szövetség lelkes elnöke üdvözölte elsőknek a minisztert, majd az intézetbe vonultak a vendégek, ahol a Himnusz elénekülésével fogadták őket a sanatorium első ápolójai. Huszár Dénes főispán a megye nevében, Ruffy Pál a gyermekvédelmi főosztály, Kerényi Sándor főszolgabíró pedig a község nevében üdvözölte a minisztert. Utána Lőrinczy György mondta el «Avató» című odáját.

Eszután a miniszter a következő szavakkal adta át rendeltetésének az épületet:

— Nagy és nehéz állami teendőim közepette is minden alkalmat megragadtam, hogy a gyermekvédelem nagy eszméi iránt való rokonszenvenem kifejezésre juttassam. Minden lehetőt elkövettem arra nézve, hogy az elhagyott gyermekek földi paradicsomba jussanak. A mi fenséges fővédnökünk, Hohenberg Zsófia főhercegnő nevében szétáradt mozgalmunk híre rövid idő alatt és aránylag hamar építették fel ezt a fényes intézetet a Balaton aprtján. Itt azonban nem állunk meg. Az ország többi részeiben is ilyen palotákat építünk.

A banketten, amelyet Óváry Ferencz képviselő rendezett a vendégek tiszteletére, először öfelségére, majd Hohenberg hercegnőre üritette poharát a miniszter, utánna Edvi-Ilés Károly, Ruffy Pál, dr Fodor Oszkár egyesületi igazgató mondtak felkőszöntöket. A társaság az esti nyolc órai vonattal jött fel a fővárosba.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a.
Telefon 412.

Petőfi.

Ma 62-ik éve annak, hogy Petőfi Sándor meghalt.

Igaz magyar embert nem kell emlékeztetni erre a névre. Ugy hunyt el, mint a Krisztusok szoktak a Golgothán. A Küküllő folyó minden habja róla beszél, a segesvári egykor vérrel öntözött mezők minden virága neki nyílik... És mi, akik békességben élünk, illő hogy megemlékezzünk öröla a nem csak egyik legnagyobb magyar — de világköltőről, akinek 39 nemzet nyelvén jelentek meg költeményei fordításban: öröla, a legnagyobb magyar hadvezérek egyikének, Béhm apónak legkedvesebb barátjáról, — fiáról.

Legyen áldott az ő emléke s a mai nap imádságunkban szenteljünk egy mondatot az ő szép emlékének, mint ahogyan sok vérral áztatott zugó erdők mélyén a mai napon az ő nevét viszhangozza a viszhang, mint ahogy messze pusztaságokon az ő halhatatlan nevéből viszhangos a rónaság.

Julius 31-ike gyásznapi vagy te a magyar nemzet arany-krónikáiban.

Ekkor hunyt el Petőfi Sándor, a magyar szabadságharc csalogánya, akinek dalait egyformán dalolják márványoszlopos palotákban és gólyafészkes kis kunyhókban s aki megírta, hogy:

— A..... fel a királyokat!

Sz.

— **Eső.** A hetek óta tartó nagy szárazság után tegnap végre hűvösre fordult az idő. A várva-várt eső is megérkezett. Habár nem sok eső áztatta a földet, mégis jótékonyan hatott. Az ég tegnap egész nap el volt borulva. Dél előtt mutatóba esett pár csepp, de délben és délután hatalmas zápor volt. Ha nem sokat is lendít a már tönkretett veteményeken, mégis használna valamit a szőlőben.

— **Borbélyok kongresszusa.** Aradon aug. 21., 22. és 23-án a magyarországi borbélyok fodrászok és parókakészítők kongresszust tartanak, amelyről Debreczenből is sokan elutaznak. Beküldték nekünk is a tájékoztatót, amely szerint kedvezményes vasuti jegy iránt augusztus hó 4-ig kell jelentkezni a kongresszus iródjánál, Aradon. A vidéki vendégek fogadására nagy előkészületet tesznek az aradi borbélyok.

— **Tűz a pincében.** Vasárnap délelőtt veszedelmes tűz pusztított a Csapó-utcán. A 11. számú ház pincéjében különféle gyűlékony holmik vnanak felraktározva, s ott keletkezett a mszedelem, amely igen gyorsan terjedt el. A tüzet csak hosszas munka után tudták a tűzoltók lokalizálni s így az egész épület elhamvadását megakadályozni.

— **Szerencsétlenség a tanyán.** Nánási István 33 éves ujjehértői lakos kinn dolgozott a tanyájában. A szorgalmas ember még vasárnap is tett-vett a pihenés helyett s a amikor elfáradt, felmászott a szalmakazal tetjére. Aludni. A legyek csipték Nánási Istvánt s mikor ezért mozgolódott, lezuhant a földre. Oly szerencsétlenül történt azonban a zuhanása, hogy a kazal tövében levő vasvilla igen súlyosan megsebesítette. A villa éles és hegyes ágai behatoltak a husába úgy, hogy aligha nem vérmérgezést kap. Vonaton hozták be hozzátartozói a kórházba.

— **Szélmákos nők.** Régi módszerű furfangos csalással loptak meg tegnap egy öreg asszonyt. A Kápolnási-utcán van özv. Oser Mártonné boltja, ahova beállított két cigányos külsejű asszony. Vásároltak valamit s elmondották, hogy ők a debreczeni cirkusznál vannak alkalmasban s számíthat arra Oserné, hogy mindent tőle fognak vásárolni. Majd azzal a kérelemmel fordultak Osernéhez, hogy adjon nekik két koronáért osztrák 20 filléreseket, mert egy mell-éket akarnak azokból készíttetni. Oserné eleget tett a kérésnek. Kihuzta a pénzesfiókot. Mialatt a 20 filléreseket válogatta, a két asszony 34 koronát oly ügyesen lopott el, hogy a hiányt csak később vette észre a pékné. A rendőrségen feljelentette az esetet s most a tolvajokat keresik. A közönség jól teszi, ha még valahol jelentkezne, a két csalónő, hasonló kérelemmel, adja át őket a legközelebbi rendőrnek.

— **Tényleg kolerás volt a kabai ember.** Lapunk vasárnapi számában részletesen megemlékeztünk arról, hogy Kabán meghalt korábban Dani István odaváló földműves. Az elhunyt bérlészeit felküldték a budapesti országos bakteriológiai intézetnek. — Tegnap Kovács Gyula alispánhoz távirat érkezett a belügyminiszteriumtól, amely szerint Dani István halálának megállapítása helyes volt, amennyiben a bakteriológia vizsgálat tényleg a kolera-nostrást konstatakonstatálta. Ez nm is az ázsiai kolera, de azért veszedelmes. Losonczy Álmos dr a legerélyesebb intézkedést tette meg, hogy a veszedelem el ne terjedjen. A kolera-nostrásban elhalt Dani István zöld uborkát evett s ettől kapta a haláltsozó betegséget. Kabán ezen eset óta újabb nem fordult elő s hisszük, hogy a józan gonolkozású lakosság a mértékletes étellel a veszedelmet végleg elhárítja magától

— **Megszúrták és a Dunába dobták.** A Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság 4. számú személyszállító hajóján tegnap Király István 26 éves hajóslegény a hajógyár közelében összeveszett társaival, akik megverték meg is szúrták és a Dunába dobták. Baló József napszámos kimentette, a mentőket hívta, akik a súlyosan sérült embert az irgalmasok kórházába szállították. A rendőrség a nyomozást megindította. A rendőrség eddig megállapította, hogy a hajó utasokkal Szent Endre felé haladt: a hajón semmit sem vettek észre az esetről, nem tudtak a verekedésről, sem arról, hogy valakit a hajóról a Dunába löktek.

— **Leégett tanya.** Kertész István debreczeni földbirtokos tanyáján a napokban nagy tűzvész pusztított. A veszedelem nem tudni mi okból keletkezett. Számos gazdasági melléképület esett a tűz martalékává. Megégett egy istálló is, melyben 12 borju volt. A kár több ezer korona, amely biztosítás révén megtérül.

— **Hasbaszurta magát.** Haburák János debreczeni kőművesmester igen rossz családi életet folytat. A Homok-utcán lakik s állandó házában a veszedelem. Vasárnap Haburák János megint civódni kezdett, amelynek végen bezárkózott szobájába s ott öngyilkosságot követett el. Mivel revolvere nem volt, elővette az éles kenyérvágó kést s azzal a hasába szúrt. A szerencsétlen ember belei menten kifordultak, a vér óriási sugárban lövelt ki gyomrából. Az esetről értesítették a mentőket, akik az eszméletlenül lévő embert a kórházba vitték. Felépüléséhez nem igen sok reményt fűznek, mert a kés a beleket is átszakította.

Makacs öngyilkos. Vasárnap egy elkeseredett leány akart mindenáron a haláiba menekülni. A makacs öngyilkos nem elégedett meg azzal, hogy marólugot ivott, hanem még bele is ugrott a kutba. Az öngyilkosság a városi téglavető mellett történt. Az éretunt Szabó Erzsébet, aki nagyot csalódott az életben. Mint már ilyenkor szokás, Szabó Erzsébet marólugot ivott, amely megette hatását. Amikor látta, hogy nagyon rosszul van, egyenesen a nyitott kútnak szaladt, amelybe beleugrott. A fájdalom csak ekkor lepték meg igazán. Lenn a mélységben ordított, lármázott, úgy, hogy figyelmessé lettek az emberek s a hang irányába menve, rögtön megtudták, mi történt. Az emberek segítségére siettek a szerencsétlen terebélynek. Néhány vállalkozó szellemű ember leereszkedett a kutba s kihuzta Szabó Erzsébetet. Időközben a mentők is megérkeztek s első segélyben részesítették az öngyilkost. Valóággal dühöngött, amikor gyógykezelték, de végre is be tudták vinni a kórházba, ahol is ápolják.

Meghaltak. Sohajda Mihály ref. 6 hónapos, Wacsmann Zoltán r. kat. 19 éves, Molnár Juliska ref. 4 hónapos, öz. Szabó Jánosné ref. 76 éves, Töke Imre ref. 4 hónapos, Erdei János ref. 9 napos, Lékai Béla ref. 63 éves, Kiss László ref. 11 hónapos, Schwartzt Regina izr. 10 hónapos, öz. Tóth Jánosné ref. 79 éves.

TÁVIRATOK.

Forradalom Haitiban.

Berlin, július 11. Haitiből táviratozzák: Port au Prince várost a forradalmárok minden oldalról bekerítették. A forradalmárok aránylag nyugodtan és vérontás nélkül lassanként az egész köztársaságot hatalmukba kerítik. A köztársasági elnökjelöltek közt Lecom'enak van a legtöbb kilátása a megválasztásra. A forradalmároknak az a kísérlete, hogy Port au Prince felgyujtsák, a város védőinek fokozott ébersége miatt meggyusult. Simon elnök, az esetre, ha megegyezés jön létre, kész állásáról lemondani.

A kolera.

Saloniki, július 31. A kolerának Északalbániában való kiterjedése folytán Mitrovicza körül egészségügyi kordont vontak. Ipekben a legutóbbi 24 óra folyamán 24 koleraeset történt, melyek közül 8 halálos kimenetelű volt. A katonaság soraiban 18 koleraesetet konstataáltak, köztük hat halállal végződött. Szalonikiben és Üszkúbben óvintézkedéseket tettek a kolera hurcolása ellen.

Róma, július 31. A Stefani-ügynökség a következő kommunikét teszi közzé: Az olasz kormány a kivándorlás egészségügyi felülvizsgálata megegyeztetett minden a tudomány és a tapasztalat által előírt profilaktikus óvintézkedést. Ennek folytán az Argentiniából közlekedő gyorsgőzösökön még csak gyanús megbetegedés sem történt és az olasz kormány mindenképp feltételezhette, hogy az argentinai kormány azáltal fogja az olasz egészségügyi intézkedések iránti bizalmát dokumentálni, hogy eltekint attól, hogy az egy-egy olasz tengerészorvos, mint kormánybiztos felügyelete alatt álló transatlanti gőzösök re argentinai egészségügyi orgánumokat küldjön és az összes gőzösököt kivétel nélkül vesztárr alá helyezze. Minthogy azonban az argentinai kormány az olasz hatóságok vonako-

dása dacára, hogy argentinai orvosokat becsásanak a hajókra, akik ott az olasz orvosok kötelességeit korlátozó hivatalos tevékenységet teljesíteni irolnának hivatala, ragaszkodott rendelkezési végrehajtásához, az olasz kormány a nemzeti méltóság védelmére rendeletet adott ki, amelylyel az Argentiniába irányuló kivándorlást felfüggeszti.

Velenca, július 31. Öt újabb kolerameg-betegedés történt. Kettő meghaltak. A hatóságok még egyre titkolóznak.

A marokkói helyzet.

Berlin, július 31. A «Nordd. Allg. Ztg.» heti szemléjében kifejti, hogy Anglia magatartása dolgában a marokkói kérdésben nem annyira az angol miniszterek nyilatkozatai, mint inkább a londoni és párisi sajtó cikkei miatt merültek fel kételyek. Askvith miniszterelnök a képviselőházban e hó 27-én mondott beszédében azt a feladatot tűzte ki maga elé, hogy hogy az európai helyzetge belevitt ezen bizonytalanságot és nyugtalanságot megszüntesse. Az angol kormány vezetője rosszakaratu, teljesen alaptalan koholmányt mondotta a párisi és londoni lapok azon jelentését, mely szerint Anglia be akar avatkozni más nagyhatalmaknak Marokkón kívül eső nyugatafrikai területekre vonatkozó területiális megállapodásaiba. Elvártuk a sajtóban megjelent ezen németellenes fenyegetés határozott cáfolatát. Az, hogy Askvith miniszterelnök e mellett egy Marokkóra vonatkozó kijelentésében foglalt azon, az angol érdekeknek Észak-Afrikába való védelmére vonatkozó utalását ezuttal aláhuzta, annál kevésbé igenit el, minthogy épen az algeirászi egyezményen kívül eső cselekmények idézték elő Marokkóban a mai helyzetet, s azok képezik a Franciaországgal folyó tárgyalások okát.

Páris, július 31. A Havas-ügynökség közli: Bizonyos itteni lapoknak a német-francia tárgyalásokról közölt hírei részben tévesek, részben koraiak. A tárgyalások csak a jövő hét folyamán Vilmos császár és Bethman-Holveg bírodalmi kancellár, valamint Kiderlen-Wéchter államtitkár között tervezett megbeszélések után lépnek aktív éjs elhatározó stádiumba.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatársaság.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 31.

Az árak 50 kilogramonként	
buza apr.	11 04—11 11.
buza okt.	10 83—10 89.
rozs okt.	8 89—
zab május.	—
zab okt.	7 90—
Tengeri aug. 1911.	7 48—
Tengeri máj. 1912.	7 34— 7 37.

Ertéktársaság. Osztrák hitelrészvény 661 50 Magyar hitelrészvény 841 50.

REGÉNY.

A régi jó világból.

(Folytatás.)

Sok, sok gondolkodás után végre eszébe jutott, hogy hiszen ők most az öreg Galambással egy házban laknak, az pedig a legokosabb ember a faluban; attól fog tehát tanácsot kérni, a titokból pedig csak annyit fog neki fölfedezni, amennyi szent fogadása megszegése nélkül épen lehetséges.

Ahogy koros emberek rendszeren — az öreg Galambos is csak egy-két órát töltött az ágyban, pipaszó mellett a régesrég elmúlt dolgokat viszszaemlékeztetve, amelyekre a faluban már senki sem emlékezett, csak ő.

Most is tehát ébren feküdt ágyában, midőn a kutyát egy párszor nyugovni hallja, aztán a kis kapu nyikorgott.

Valaki bejő a házba, gondolja magában, és ágyában fölegyenesedve, az ajtó felé megy, hogy ki lehet e késő éjjeli vendég?

Akkorra már Gergely is nagy lassan benyitott, és fejét az ajtón bedugva, suttogó hangon Galambos bácsit szólítottja.

— Itt vagyok fiam! Te vagy? Mit akarsz? kérdé feleletképpen, oly közel menvén Gergely-hez, hogy ez visszakapta fejét, nehogy az öregével összekoccintsa.

— Jöjjön csak ki Galambos bácsi, Nagy beszédem van kenddel — mondá Gergely.

— Itt vagyok fiam! Mit akarsz?

— Jó tanácsot Galambos bácsi.

— Miben?

— Tapogassa csak, mi van a szüröm ujjában! — mondá a legény, az öreg kezével szüre ujját megtapogatva.

— Pénz! És ugy peng, mintha csupa ezüst huszasé volna! — mondá az öreg ijedten. — Hol vetted e pénzt fiu?

— Csak csendesen Galambos bácsi! Kérem szívesen, ugy találtuk!

— Hol?

— A földben! És most csak azon tanakodom, magamban, hogy adjam át szüleimnek?

— Mit van ezen, mit tanakodni?

— Van biz azon, mert látja Galambos bácsi ugy kell a pénzt kezükbe adnom, hogy semmit se kérdezzenek tőlem e dologban!

— Miért ugy?

— Mert szent fogadásom tartja, hogy egy szót se szóljak róla. E pénzzel az én sorsom van kezembe adva; de meg még egy valakié is; és ha szölok róla, mindketten boldogtalanok leszünk!

— Ertem. És azt a másikat nem akard megnevezni?

— Nem, Galambos bácsi! Nem lehet! Inkább meghalok, — mondá a legény határozottan.

— És a pénzt ketten találtátok, ugy-e?

— Igen is! azaz ő találta és ugy adta át nekem!

Az öreg Galambos egyideig mélyen hallgatott.

Az éjjeli sötétben nem lehetett vonásait kivenni; de azon módból, mikép ősz fürteit hátrafelé simitá, látni lehetett, hogy nagy küzködésben van magával.

— Igazad van, fiam! E pénzzel sorsotok van kezébe adva. És ne büntessük a bűnösök az ártatlant! Ne büntessünk senkit fiam! Hagyjuk az Istenre a büntetést. Oh, az Isten mindenható. Ott fenn már összeült a törvény. Az igazság már ki van mondva, majd a büntetésre is reá kerül a sor, és büntödni fog a bűnös és jutalmát veszi az érdem! Csak hagyjuk azt ő reá. Add ide azt a pénzt fiam! és bizd rám, majd eligazítom én a dolgot! Te pedig hallagass, nehogy jó helyett rosszat cselekedjél! Erted, nagyon hallgass fiam! Mintha semmit se tudnál a dolgról. Tudod, mindenki előtt, tenemmagad előtt is hallgass. Legjobb, ha az egészet elfelejtek fiam, és semmit se tudsz e dolgról! — mondá az öreg, mintha áadózna, olyan bensőséggel.

Mintha a hitnek felkent apostola intézné hozzá e szavakat, annyi áhítatossággal fogadta Gergely az öregnek minden szavát, és mélyen is véste be azokat szívébe.

— Ugy lesz, ahogy kend mondta! — vizonzá benső megilletődéssel és nyugodt szívvel távozott.

Folytatjuk

Félstabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazánok, Motorok, Sinek, Szivattyúk, Malomgépek, Modern transmissiók. Távirdahuzalok. Minden méret és nagyságban kaphatók

Abeles Emil vas és gép-
osztályánál

BUDAPEST, V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok kölcsönbe is adatnak.

TELEFON 142—14. Sürgőnyeim: BARSEL.

Haszonbérbe kiadó.

ABA pusztán (Szabolcsmegye Nyirbalkány község határán) fekvő
1200 kis hold
 haszonbérbe kiadó 1912. január 1-től
9 évre.
 Bármikor megtekinthető. Felvilágosítás
 ad **BAY, Szakolyban.**

Cséplési idényre ajánlok:

kiváló minőségű

angol gépsziját, gépolajat,
 tovote-kenőcsöt, Havre és
 üveg olajozókat, tömlítéseket,
 dobsint gépkenőcsöt,
 gummi és kendertömlőket

Sesztina Lajos

vaskereskedése

Debreczen, Piac-utca 23.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú **kén-savas** hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szén-savas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használhatók főleg csuszosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, intányos árak. — Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Igazgatóság.

Hamburg-Amerika Linie

Közvetlen német posta és gyorsgőzösszeforgalmat.
Szomszédos szállítás
 világ minden részére
 (kivéve a két déli vonalakat)

Hamburg-New York
Hamburg-Philadelphia

Hamburg-Argentína	Hamburg-Mexiko
Hamburg-Brazília	Hamburg-Afrika
Hamburg-Canada	Hamburg-Anglia
Hamburg-Cuba	Hamburg-Franco-Amerikai

Szórakozó és üdülő utazások a tengeren:
 Utazások a föld körül; keleti utazások; földközi-tengeri utazások; nyugatindiai utazások; délamerikai utazások; északi utazások Orontheimig, Izlandig, az északi fokra és Spitzbergákra; illusi utazások.
 Prospektusok ingyen és bérmentve.

Hamburg-Amerika Linie,
 Abteilung Personenverkehr, Hamburg.

Képviselő:

BUDAPESTEN, PALOTAI GYULA
 Baros-tér 4. sz.

Debreczen

legrégibb

Fényképezési szaküzletében

Piac-utca 12.

Fényképezési cikkek

gyári árban

beszerezhetők.

Levélpapírok,

Üzletikönyvek,

Képeslevelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piac-utca 12. sz.

(volt Stenczinger-ház.)

Izléses

nyomtatványok

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 330. Könyvnyomdai telefon 412.

